

העם

סיגאר והבאנה

היריעה היתה חיונית לאזרחי ישראל — אך הם שמעו אותה אחרי האמריקאים

זאת היתה פצצה אמיתית: בסוריה חוננה קטיבה קובאנית. משה דיין הפליט ידיעה זו כאילו דרך אגב, בתוכנית טלוויזיה אמריקנית. הוא עשה זאת בהיסח הדעת, כאילו הדליק סיגאר מהבאנה. אך היתה זו פצצה מוכנה היטב מראש. היא הבטיחה לו כותרת שמרנה בכל עיתוני העולם.

טילים על תליאכוב, אזרחי ישראל, שקראו על כך למחרת היום בעיתונותם, נדהמו. איך הועלמה מהם ידיעה חיונית כזאת? מדוע הושמעה לראשונה בשידור אמריקאי, ולא בכנסת? ואם היתה סוד ביטחוני, שאסור היה לפרסמו — מדוע נזרקה כלאחר יד בחו"ל, כתשלום תמורה פירסומית אישית?

היו אלה שאלות מטרידות, אך הן היו מישניות, בהשוואה לעצם חומרת הידיעה.

היא באה על רקע אגות התותחים, שחלמנו את החזית הסורית-ישראלית. שוב נפוצה אורירה של מילחמה בכלי-התקשור.

נאנמי והנרי קבלן השלום יצא לחופשה

רת. וכאילו לא די בכך, שידר הרדיו סידרה של "תחקירים" על השואה הצפויה לערי ישראל במלחמה הבאה, בה יופעלו טילים ארוכי-טווח.

הנרי הנודר, היתה זאת תזכורת לכך שסכנת-המלחמה עדיין לא חלפה. רק איש אחד מונע ברגע זה את התגברותה — הנרי קיסנינג'ר. וקיסנינג'ר לקח חופש לעשרה ימים, כדי לבלות ירחיביש עם יוריה ותיקה, עימה ערך זה עתה נשואי-התערובת.

משום-מה נזמה לאזרחי ישראל שהם יכולים לשכוח את בעיות השלום, משום שקיסנינג'ר מטפל בהן, אך אם ייכשלו הן — מאמצים של הנרי הנודר, אם בגלל עמידתה הפאסיבית של ממשלת ישראל או בגלל סיבה אחרת — לא שריהחניץ האמריקאי ישלם את המחיר.

תותחן החטיבה הקובאנית, וטיליה-משותף חית של מצריים וסוריה, הם שיפגעו באזרחי ישראל.

בממשלה

קול היונה נשמע בווינגטון

משה דיין הפך שוב

יונה תורנית,

מה החשבון שלו?

"מוכרחים לשלוח את משה דיין", פסק טינחס ספיר, כאשר עלתה לראשונה השאלה מי ייצג את ישראל בווינגטון בשיחות על הפרדת-הכוחות עם סוריה. מדוע דיין? פשוט מאוד. במשאומתן זה יוחלט, בלי שפק, שעל צה"ל לסגת מן המובלעת, ולפנות מחלק סימלי של רמת-הגולן, באזור קוניטרה. אם יושג הסדר זה עלידי אבא אבן או שליח אחר

כלשהו — יוכל דיין לקום נגדו ביום, יחד עם אנשי הליכוד. אבל אם דיין עצמו ישיג את ההסדר הזה — הוא יצטרך להגן עליו. את זאת רצו ספיר ושות' להבטיח.

סחורה ומחירה. אם כן, מדוע הסכים משה דיין למלא תפקיד זה, במקום להשאיר לעצמו אופציה פתוחה?

גם לכך יש תשובה הגיונית: דיין קנה במחיר זה סחורה החשובה לו.

דיין מודע מאוד לירידתו התלולה בדת-הקהל הישראלית. כל הפגנה של קבוצת-החילולים פוגעת עוד יותר בתדמיתו ובסיכוייו הפוליטיים. הדי הירידה הזאת הגיעו לחו"ל, מעיבים על זוהרו שם. וחי-ברדמוקס של ועדת-אגרנט תלוייה מעל לראשו.

לכן חשוב לדיין יותר מכל לרכוש לעצמו שוב זוהר ומעמד. הופעתו בבית-ארוצות-הברית, שיחותיו עם שרי החוץ והביטחון שם, הופעתו בתוכניות רבות-יוקרה בטלוויזיה — כל אלה עוזרים לשיפוץ תדמיתו בארץ ומחוצה לה.

לשם כך היה דיין מוכן לתת הרבה.

פלסטינים, אבל לא. מי שמופיע בורשינגטון, כעמיתו של הנרי קיסנינג'ר, מוכן רח להיראות כיונה, ואכן, משה דיין היה, השבוע, יונת-היונים. כבר זמן רב לא שמע קול התור בסינג'רן כה דיין-קיסנינג'ר מדבר על פלסטינים — גם משה דיין הזכיר לפתע את הפלסטינים.

קיסנינג'ר מאמין ברצון-השלום של המצרים — גם דיין מאמין בו. אפילו בעניין הסורי נשמע דיין כימעט אופטימי. על האמריקאים זה עשה רושם טוב, ורק יודעי-דין מובקים יודעים שזהו תימרון ריק מתוכן. דיין פשוט חזר על התרגיל שעשה אחרי מלחמת ששת-הימים, כאשר נשמע זמן-מה כיונה.

גם הפעם, בהשמיעו הצהרות יונתיות מובהקות, לא שחז להכליל פסוקים המריקים את ההצהרות מכל תוכן מעשי. הוא הזכיר את הפלסטינים, כאילו הוא מכיר בהם — אך שלל מייד כל אפשרות של הקמת מדינה פלסטינית. הוא דיבר על שלום, אך קבע שיש להמשיך בהתחלות בגדה המערבית, שם יתקיימו ישרי-ביתם היהודיים בצד כפריים ערביים.

זוהי הצהרה סיפוחיסיטית מופלגת — אך באיטלה מתונה, שסיבירה את אוזן האמריקאים.

הסידור של דיין לא התרגשו. הם ידעו שאם יתחזק מעמדו שוב במידה מספקת, הוא ימחר לחזור אל כל עמדותיו הקודמות.

מנגנון

החיסכון ועל לכה

כרי לפצות עסקן

שלא נבחר לכנסת

יצרו לו מישרה

הימים הם ימי-חרום, הקימוצים והחריסכון בכספי-המדינה הם עיקרון מקודש. אבל כאשר צריך לפצות עסקן מפלגת מקופח, שום עיקרון אינו תקף, קדוש ככל שיהיה.

רק לפני שלוש שנים נבחר צבי אלדרוטי (39) כמנכ"ל חברת השיכון הלאומית עמ"ד. אלדרוטי, מי שנבחר בגיל 25 כראש-המועצה הצעיר ביותר בארץ, כמגיד-העמק, יתרו על התפקיד הבכיר החשוב שרבים היו הקופצים עליו, כדי להציג את מועמדותו ברשימת המערך בבחירות לכנסת השמינית (במקום ה-58).

לרוע המזל זכה המערך רק ב-51 מנדטים. אלדרוטי נשאר קרח מכאן ומכאן. אבל המפלגה לא תשאיר עסקן נמרץ כמוהו כשהוא מתוסכל וממורמר. השבוע נוחע כי אלדרוטי חזר לעמ"ד, אבל לא כמנכ"ל, אלא כיו"ר מועצת-המנהלים של החברה.

מאז הקמת החברה, היה יושב-ראש מועצת-המנהלים שלה שריהשיכון, שכן מדיניות השיכון במדינה נקבעת לא במעט עלידי פעילות עמ"ד. למרות זאת הסכים שריהשיכון החדש, יהושע רבינוביץ, לזרז את אחד מתפקידיו לטובת עסקן צעיר ומוכשר.

היה רק קוץ אחד באלייה: שריהשיכון שכיהנו כיושבי-ראש מועצת-המנהלים של (המשך בעמוד 14)

חבר כנסת אריק שרון

נות בע"מ. שירותי הנדסה בע"מ היא חברת-התיבת המפקחת ומנהלת לא פחות מ-תריסר חברות נוספות. החל בחברת-מחשבים וחברה ליועצות-תנועה, וכלה בחברה לייצוא בינלאומי לתעופה.

בין לקוחותיה של החברה נכללים כימאי עט כל משרדי הממשלה בישראל, צה"ל, ענק בואמביה, אוגנדה, ונצואלה, ברזיל, איטליה, אירן, קפריסין ופורטוריקו. אחת החברות של קבוצה זו תיכננה, למשל, את כביש אילת-שארם-א-שייך, בעוד השיכת לאותם בעלים בדיוק מכרה שירותי-בינוי לבניית הכביש.

תופעה דומה התגלתה גם בתיכנון עבור דות הכביש מסדום לעין-פשה, אלא ששם, בהתערבות מבקרי-המדינה, הוחלפה החברת המפקחת, כדי שלא ייווצר מצב בו הגוף המתכנן הוא גם הגוף המפקח על ביצוע העבודות.

עד כמה פסולה תופעה מעין זו, התגלה לא מכבר בחרמון, כאשר מינבי-ביצורים שתוכננו על-ידי שירותי הנדסה — התימוטו. בעיקבות ההתמוטטות הקמה ועד-התחקירה, בראשות מי שהיה קצין-הנדסה-ראש של צה"ל, הילל אלדאג, אשר הסיקה מסקנות שהועברו לראש אג"ם, שם הן נחתו עד היום.

שירותי הנדסה היא חברה יעילה ובעלת יכולת רבה. העבודות שהיא מבצעת הן בהיקף של מיליארדים, כשמכל עבודת תיכנון כזו זוכה החברה ברווח של אחרונים קבועים מראש, מהסכום המוקצב לעבור דות-הבינוי של הפרוייקטים עצמם.

בין העבודות העיקריות שתיכננה החברה לאחרונה: תוכנית-אב לרצועת עזה וצפון סיני, התוכנית להקמת המרכז-אזרחי בימית, מערכות-ביצורים לצה"ל ב-כום של 50 מיליון ל"י, הכביש המהיר משערי-הגיא לירושלים, והקמת המחלפים בצומת נתניה בכביש המהיר לחיפה.

בראש החברה עומדים ארבעה אנשים: אורי אבן (מלשטיין), המנהל-הכללי, שהוא הרוח החיה בה, שחבר אל קבוצת יו"מים בראשות המהנדס אברהם רייכמן מ-חיפה, יצחק גדיש, וצבי ברדוויק, שפרש מצה"ל לפני שהוקמה החברה בשנת 1962.

המושותף לכל בעלי החברה: כולם היו עובדי-ציבור לשעבר, פרשו מהשירות הציבורי והפכו תוך זמן קצר לאילי-הון השולטים על אחד המפעלים ההנדסיים הירוחיים ביותר במדינת ישראל.

אורי אבן, בוגר הטכניון, היה בעבר סגן-מנכ"ל תה"ל; אברהם רייכמן היה עובד מחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית, ואחראי לבניית יישובים לעו"לים; יצחק גדיש היה בעבר מנהל המחלקה הבינלאומית של המכון לתיכנון ופיתוח, ואחר-הקמה משלת ישראל לוויסות הייעוץ ההנדסי לארצות-מתפתחות, וצבי ברדוויק היה עד לשנת 1957 אחד המי-תכננים של המיתקנים הצבאיים של צה"ל.

אך לא אלה התייחס האלוף שרון, כאשר תבע לחקור בעניין עבודות הביצורים בסיני. הוא התכוון לכך שבין מנהלי-החברה נמצאים גם אלוף-מישנה (מיל.) זאב ברעם, מי שהיה ראש מרכז הבינוי של חיליההנדסה, ובן-ציון פיש, מי שהיה מנהל לישכת הבינוי והנכסים של מיישרי-הביטחון בדרום.

במפתח של כל הקומפלקס הזה נקראת אגנובה — חברה להשקעות ונאמ"ד.

חברי הוועדה המיוחדת של הכנסת לתקציב הביטחון, ועמו, אפילו אני-שיהמערך שבין חברי הוועדה המורכבת מחברי ועדת-הכספים של הכנסת ומחברי ועדת-החוקים-הביטחון, לא יכלו להסתיר את התמרמרותם. הם נקטו לשון חריפה ביותר, ותמכו בתביעה שהועלתה על-ידי נציג האופוזיציה.

היה זה כאשר במהלך דיוני הוועדה בשבוע שעבר הוטחה האשמה כבדה ביותר נגד ראשי מערכת הביטחון. על-פי האשמה זו נמסרו עבודות תיכנון קריהביצור רים החדש המוקם והולך עבור צה"ל בסיני, לתברת-התיכנון שעם מנהלה נימנים גם כמה קצינים בכירים לשעבר בצה"ל, שהיו ממונים בשעתו על מסירת עבודות ביצור רים לקבלנים ולהברות-התיכנון.

לא היתה זו האשמת-סרק. היא הושמעה מפי יושבי-ראש ועדת-הביניים המשותפת לתקציב-הביטחון, האלוף (מיל.) אריאל שרון, מי שהיה אלוף פיקוד-הדרום בימים בהם בוצע חלק ניכר מעבודות הביצור רים בקר ברילב.

האלוף שרון תבע לעכב את ביצוע העבודות הקבלניות, בה עומדת המדינה להשיק עשרות רבות של מיליונים, עד לבריור השאלה כיצד קיבלה אותה חברה את העבודה מידי מיישרי-הביטחון. הוא תבע גם לבדוק אם נכונה הטענה שמנהלים בכירים, בחברה שקיבלה את עבודות התיכנון, שימשו לאי-מכר כעובדים בכירים של מיישרי-הביטחון.

תביעותיו של האלוף שרון חוללו סעירה בקרב חברי-הוועדה. עד לכנסת הנורחית היה תקציב-הביטחון בבחינת טאבו. הוא אושר אוטומאטית, מבל שחברי הכנסת ואנשי ועדת-הכספים-הביטחון יערו על הנתונים המובאים בו, או יעוררו תמימות ושאלות ויהלקו על דעת ראשי מיישרי-הביטחון.

אך מאז קיבל לידו האלוף שרון את ראשות ועדת-המישנה לתקציב-הביטחון, הפכה ועדה זו ללוועדה הפעילה ביותר בכנסת, ולביקורתית ביותר בה. לראשונה בתולדותיה משתתף בדיונים על תקציב-הביטחון איש-אופוזיציה המבין בעניינים, שאינו מוכן לקבל שום דבר בענייני-ביצור כמקודש. הטענות התביעות לחקירה שהעלה אריק שרון בפרשת הביצורים בסיני, עוררו אף ח"כים מסורים של המערך, כמו צבי גרשוני, משה שחל וישי ראל קרמון, להצטרף לתביעות לחקור על-פי אילו שיקולים מסר מיישרי-הביטחון את עבודות הקמת הביצורים בסיני.

הביצורים התמוטטו

מרכז הסערה שהתחוללה בשבוע שעבר בכנסת עמדה חברה הנדסית שהיא כימעט בלתי-מוכרת בציבור הרחב — החברה לשירותי הנדסה בישראל ב"ע"מ.

מאתרי שם צנוע זה מסתתר קומפלקס ענק של חברות, המרכזות בידהן חלק ניכר מעבודות-התיכנון של הבנייה האזרחית והביטחונית בארץ. המערכת המשוכנת ללת של החברות הרשומות על שם בעלי-החברה וחברותיהבת שבשליטתם, מאפשרות להם להשתלב ולחזור לכל תחום של העבודות הממלכתיות והציבוריות בישרא

חברת-ההגג של כל הקומפלקס הזה נקראת אגנובה — חברה להשקעות ונאמ"ד.

במפתח של כל הקומפלקס הזה נקראת אגנובה — חברה להשקעות ונאמ"ד.

במפתח של כל הקומפלקס הזה נקראת אגנובה — חברה להשקעות ונאמ"ד.

במפתח של כל הקומפלקס הזה נקראת אגנובה — חברה להשקעות ונאמ"ד.

במפתח של כל הקומפלקס הזה נקראת אגנובה — חברה להשקעות ונאמ"ד.

בהפגנה למען השבויים בסוריה, ליד ביאטה קלארספולד.